

Center for
Militære Studier
2018

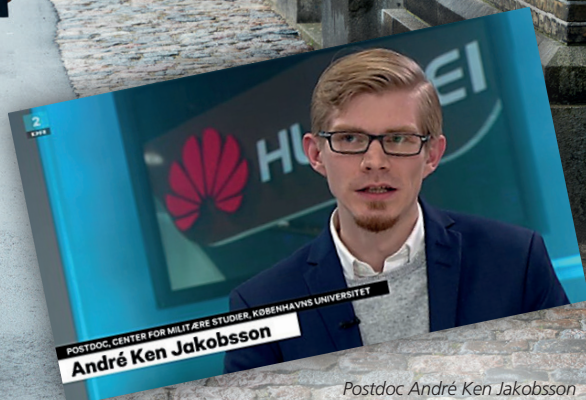

CENTRETS FORMÅL

Gary Schaub Jr. og Hans Peter Michaelsen (HP) er eksperter i blandt andet luftmagt på Center for Militære Studier (CMS). Gary har en ph.d. fra University of Pittsburgh, og han har forsket og undervist i emnet på Air War College i Alabama, USA, før han blev ansat som seniorforsker på CMS. HP er militæranalytiker på CMS, udlånt fra forsvaret, hvor han er major i flyvevåbnet. Med 40 års erfaring og en nylig udstationering til NATO's Resolute Support-mission i Afghanistan har han et indgående kendskab til indersiden af det militære maskinrum. I 2018 har Gary og HP arbejdet sammen på et projekt om anskaffelsen og indfasningen af Danmarks nye kampfly, F-35 – en af de største offentlige investeringer i Danmark i nyere tid.

Gary og HP's projekt er et godt eksempel på, hvad vi laver på CMS. Vi producerer viden i form af forskning og forskningsbaseret myndighedsbetjening om tidens aktuelle emner med henblik på at inspirere og understøtte dansk forsvars- og sikkerhedspolitisk debat og beslutningstagning. Det gør vi ved at arbejde i projekt-teams i et tværfagligt vidensmiljø med højt til loftet. Vi tror på, at det er i mødet mellem universitet og praksis, mellem det nationale og det internationale og mellem fagdiscipliner, at de bedste ideer bliver til.

Gary og HP formidler deres viden i CMS Rapporten *Integrating the F-35 into Danish Defence*, hvor de undersøger udfordringer

Postdoc André Ken Jakobsson drøfter risikoen for kinesisk spionage, hvis Huawei etablerer 5G-mobilnetværk i Danmark. DR2 Deadline d. 7. december 2018.

Kronikillustration af Rasmus Sand Høyer. "Forsvarsforlig er en solid begyndelse" af centerleder Henrik Breitenbauch og vicecenterleder Kristian Søby Kristensen. Jyllands-posten d. 29. januar 2018.

og muligheder forbundet med de kommende års udmøntning af kampflybeslutningen. Hvilke risici er der i overgangen fra F-16 til F-35 med hensyn til at opretholde det nødvendige mandskab? Hvilke muligheder giver F-35's avancerede teknologi for at understøtte de øvrige værn? Og for samarbejde med andre F-35-nationer? Det er blot nogle af de temaer, Gary og HP rejser og kommer med konkrete anbefalinger til, hvordan kan håndteres.

CMS RAPPORT, CMS MEMO OG CMS BAGGRUNDPAPIR

På CMS går vi meget op i, at den viden vi producerer i et projekt som Gary og HP's, når ud til vores målgrupper, hvad enten det er beslutningstagere, studerende eller borgere i almindelighed. Vi arbejder derfor løbende med at forbedre vores formidling. Som et led heri

har vi i 2018 introduceret to nye produkttyper som supplement til CMS Rapporten: CMS Memo og CMS Baggrundspapir. Hvor CMS Memo opsummerer hovedargument, centrale pointer og anbefalinger fra en CMS Rapport i et 4-siders format, præsenterer CMS Baggrundspapir et specifikt emne i et let tilgængeligt sprog understøttet af billeder og grafik. Travle folketingsmedlemmer, embedsmænd og journalister har således også mulighed for at få et hurtigt overblik over Gary og HP's analyse i memoet *Integration af F-35-kampflyet i det danske forsvar*, mens den særligt interesserede kan få en introduktion til emnet i baggrundspapiret *Danmarks nye kampfly – F-35 kort fortalt*.

Reception i forlængelse af
Baltic Sea Strategy Forum
på Frederiksberg Slot

Centerleder
Henrik Breitenbauch
byder velkommen til
CMS' forsvarskonference.

En pointe, som går igen i alle tre publikationer fra Gary og HP's projekt, er, at F-35-flyene kan komme til at spille en helt central rolle i NATO's afskrækkelse i Danmarks nærområde og i håndteringen af en eventuel krisesituation omkring Østersøen. Netop Østersøens genkomst som potentielt konfliktområde efter Ruslands annektering af Krim har været et vigtigt tema for CMS i 2018. Et af årets højdepunkter for os var derfor at være vært for 2018-udgaven af Baltic Sea Strategy Forum – et årligt strategisk forum arrangeret i samarbejde med Åbo Akademi i Finland, Forsvarshøjskolen i Stockholm og Kiel Universitet, som samler forskere og beslutningstagere fra landene omkring Østersøen. Frederiksberg

Slot dannede en solrig septemberdag rammen om de interessante drøftelser, som gav stof til eftertanke og bidrog til at styrke det internationale netværk på tværs af regionen.

FORSVARSFORLIG OG FORSVARSKONFERENCE

Den store begivenhed i 2018 for alle med interesse for dansk forsvars- og sikkerhedspolitik var indgåelsen af forsvarsforliget 2018-2023 i januar. For CMS giver det kontinuitet, at forligskredsen har besluttet at videreføre bevillingen. Det er afgørende for, at vi kan fortsætte med at konsolidere og udvikle CMS som et stærkt universitetsbaseret forskningscenter. I tillæg hertil valgte forligskredsen at

tilføre CMS en ekstra bevilling målrettet tilkøb af ekspertise om folkeretlige udfordringer forbundet med internationale operationer, cyber og højteknologiske kampmidler. Vi ser frem til at udmønte bevillingen i overensstemmelse med forligskredsens intention og fortsætte vores arbejde med at producere anvendelig viden på tværs af fagdiscipliner til gavn for Danmark.

Forsvarsforliget kommer på et tidspunkt, hvor de internationale rammer for dansk forsvarspolitik er under forandring. 2018 bød dels på udfordringer fra Trump, Brexit og Putin og dels på nyt momentum i internationalt forsvarssamarbejde i form af

fx Danmarks tilslutning til både det franske (E12) og det britiske (JEF) initiativ på området, ligesom der er taget nye skridt i udformningen af EU's forsvars- og sikkerhedspolitik. Under overskriften "Dansk forsvar i et nyt Europa" samlede vi derfor i august en række centrale beslutningstagere, forskere og interessenter fra det forsvars- og sikkerhedspolitiske miljø på Nationalmuseet i København til CMS' årlige forsvarskonference for at diskutere, hvilken betydning disse ændrede rammebetingelser har for Danmark og for implementeringen af det nye forsvarsforlig. Konferencen blev åbnet af forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen og afsluttet af en paneldebat mellem repræsentanter for Folketingets partier.

Paneldebat mellem repræsentanter for Folketingets partier under CMS' forsvarskonference "Dansk forsvar i et nyt Europa" i august.

Centerleder Henrik Breitenbauch i rollen som ordstyrer under debat mellem de tre værnsschefer arrangeret i samarbejde mellem Det Krigsvidenskabelige Selskab og CMS.

Undervejs blev der givet interessante strategiske perspektiver fra et forskerpanel bestående af danske og norske forskere fra bl.a. Dansk Institut for Internationale Studier, Forsvarsakademiet, Norsk Utenrikspolitisk Institutt, Syddansk Universitet og CMS.

Vi har også drøftet forligsimplicite- ringens betydning for det operative niveau i årets løb, som da vi i februar i samarbejde med Det Krigsvidenskabelige Selskab inviterede de tre værnsschefer til en velbesøgt offentlig debat på Svanemøllens Kaserne.

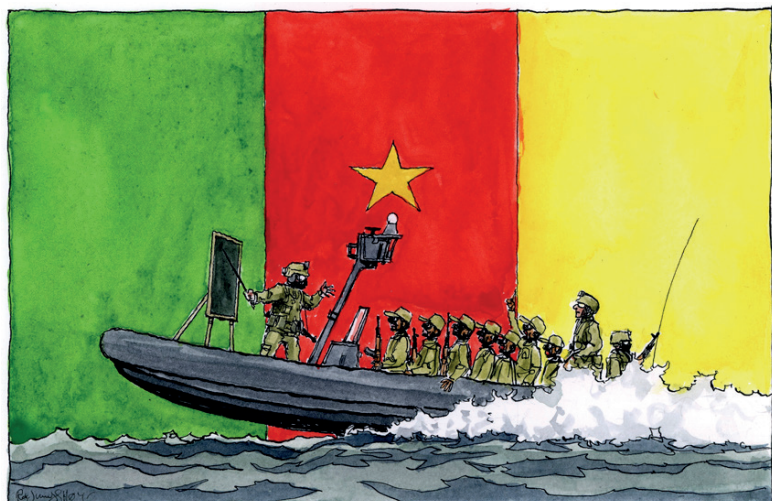
FORSKNING

Forskning er grundlaget for alle de andre ting, vi laver på CMS. Den *nysgerrighedsdrevne*

forskning er forskning rettet primært mod det videnskabelige fællesskab. Vores rapporter er også forskning: de er et eksempel på *udfordringsdrevet* forskning, som primært er rettet mod at forstå og løse samfundsmæssige udfordringer og problemer.

Et eksempel på CMS-forskernes egne forskningsprojekter er Gary Schaub Jr.'s forskning i cybersikkerhed, som i januar 2018 resulterede i en udgivelse af antologien *Understanding Cybersecurity: Emerging Governance and Strategy*. Med udgangspunkt i at cyberspace det seneste årti er blevet et domæne, som har indflydelse på alle dele af samfundet, lige fra medier og politik til det militære, giver antologiens bidragydere en række forskellige perspektiver og eksempler på, hvordan stater tilgår cybersikkerhed, både strategisk og i deres implementering af konkrete initiativer.

Kronikillustration af Rasmus Sand Høyer. "Hvorfor er de danske frømand i Guineabugten?" af seniorforsker Katja Lindskov Jacobsen. Jyllandsposten d. 15. oktober 2018.

Et andet eksempel er centerleder Henrik Breitenbauchs forskning i forsvarsplanlægning, som i 2018 førte til publiceringen af et særnummer af tidsskriftet *Defence Studies*, redigeret i samarbejde med postdoc André Ken Jakobsson. Et tredje eksempel er seniorforsker Katja Lindskov Jacobsen og ph.d.-studerende Troels Gauslå Engells forskning i FN, som i 2018 resulterede i en artikel i *International Affairs* med titlen "Conflict prevention as pragmatic response to a twofold crisis: liberal interventionism and Burundi", hvori de bygger videre på en tidligere CMS Rapport om FN's reformarbejde. Troels rundede året af med at forsvare sin afhandling om normer og praksisser i FN's sikkerhedsråd og opnåede derved ph.d.-graden i statskundskab.

Eksemplerne viser, at vi på CMS arbejder målrettet med at skabe synergi mellem forskning, forskningsbaseret myndighedsbetjening og formidling. I den forbindelse er det samtidig vigtigt for os at kunne bidrage til forskningsuddannelse, både for at styrke det forsvars- og sikkerhedspolitiske forskningsmiljø i Danmark, og fordi det er med til at udvikle os selv.

MARITIM KRIMINALITET I AFRIKA

Et andet eksempel på, hvordan vi på CMS løbende arbejder med at skabe synergi og udveksling af viden mellem forskning og praksis, er seniorforsker Katja Lindskov Jacobsens arbejde med maritim kriminalitet. Katja har forsket i emnet i flere år og udgav i maj 2018, sammen med militæranalytiker Mark Winther, rapporten *Store masker i små net*, som stiller skarpt på, hvordan et lille land som Danmark med en stor interesse i frie og

CMS er et forskningscenter på Institut for Statskundskab, Københavns Universitet (KU). Vi blev etableret i 2010 i forsvarsforliget 2010-2014 og er siden videreført i forligene 2013-2017 og 2018-2023. Vores formål er at producere strategisk forskning samt foretage forskningsbaseret myndighedsbetjening for Forsvarsministeriet og analyser for forsvarsforligspartierne, som identificerer forsvars- og sikkerhedspolitiske valgmuligheder for Danmark. At myndighedsbetjeningen er forskningsbaseret betyder, at vores produktion af viden følger KU's regler for frihed med hensyn til metodevalg, teorivalg og publicering af resultater. Det sikrer armslængde og dermed, at analyseresultaterne er uafhængige af myndigheders og partiers indflydelse og derved kan anses som et offentligt gode. Emnerne for CMS' forskningsbaserede myndighedsbetjening bliver aftalt i en årlig produktions- og ydelseaftale mellem CMS og Forsvarsministeriet, hvor CMS kommer med et udspil til emner, som Forsvarsministeriet og forligskredspartierne får mulighed for at vælge imellem og komme med input til. Det er med til at sikre, at det vi beskæftiger os med er relevant for beslutningstagerne. Hvordan vi efterfølgende vælger at gennemføre de enkelte projekter er baseret på princippet om armslængde. CMS modtager i perioden 2018-2023 en årlig finanslovsbevilling på 10 mio. kr., hvortil skal lægges en ekstra bevilling på samlet set 15 mio. kr. over perioden til forskning i folkeretlige emner. Derudover kan CMS også søge andre eksterne midler, og i 2018 udgjorde disse midler 12% af CMS' samlede indtægter.

fredelige søveje kan bidrage til at løse, hvad der på verdensplan er blevet et voksende og stadig mere komplekst problem. Katja præsenterede hovedpunkterne fra rapportens analyse for det blå Danmark på konferencen Maritime Security in Africa – Beyond Piracy, som samlede en række af verdens førende eksperter i maritim kriminalitet og blev afholdt i forbindelse med Danish Maritime Days.

I forlængelse af konferencen inviterede vi flere af eksperterne til en lukket workshop på CMS for at give input til et andet projekt, som Katja har arbejdet på i 2018 i samarbejde med FN – mere specifikt United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Sammen med UNODC's Programme Development Officer, Julie Høy-Carrasco, som har været udstationeret til CMS på en 1-årig aftale, har CMS arbejdet på at kortlægge og evaluere de maritime indsatser, som er blevet gennemført de seneste år under det danske

freds- og stabiliseringsprogram for regionen omkring Afrikas Horn og den vestlige del af Det Indiske Ocean. Projektet gav mulighed for at kombinere UNODC's unikke adgang til data med CMS' faglige ekspertise og erfaring med at levere forskningsbaseret myndighedsbetjening, og det resulterede i september i udgivelsen af rapporten *Navigating Changing Currents – a forward looking evaluation of efforts to tackle maritime crime off the Horn of Africa*, som blev præsenteret af forfatterne selv på den danske ambassade i Nairobi.

Ud over bidrag i form af rapporter har CMS også været med til at facilitere den offentlige debat om det danske engagement i regionen. Eksempelvis i april, hvor vi var vært

Seniorforsker kalder til orden på konferencen Maritime Security in Africa – Beyond Piracy, der blev arrangeret i et samarbejde mellem Danske Rederier, Udenrigsministeriet, Clipper Group og CMS under Danish Maritime Days i maj.

Der var fuldt hus til den offentlige høring om Danmarks fremtidige engagement i Somalia, hvor et engageret publikum bidrog til at skabe en spændende debat. Seniorforsker Katja Lindskov Jacobsen bød velkommen og der var indlæg fra Danmarks ambassadør i Kenya og Somalia Mette Knudsen (via skype) og seniorforsker Peter Albrecht (DIIS), mens professor Martin Marcussen modererede den efterfølgende debat.

Centerleder Henrik Breitenbauch er ordstyrer på paneldebat om forsvarsforligets pondus i en forandret sikkerhedspolitisk situation under Folkemødet på Bornholm i juni. I panelet deltog fra venstre mod højre professor Mikkel Vedby Ramussen (Institut for Statskundskab), forsvarschef Bjørn Bisserup (Forsvaret) og daværende departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen (Udenrigsministeriet).

for en velbesøgt høring om Danmarks fremtidige engagement i Somalia i anledning af, at Udenrigsministeriet havde udgivet sit udkast til landepolitikpapir for perioden 2018-2022.

FORMIDLING

Offentlige arrangementer såsom konferencer, seminarer og høringer er blot nogle af de aktiviteter, vi benytter til at formidle vores forskning og forskningsbaserede myndighedsbetjening. Vi bidrager også med forelæsninger og undervisning, lukkede briefinger af beslutningstagere, rundbordssamtaler og deltagelse i paneldebatter – enten i eget regi eller hos vores mange samarbejdspartnere.

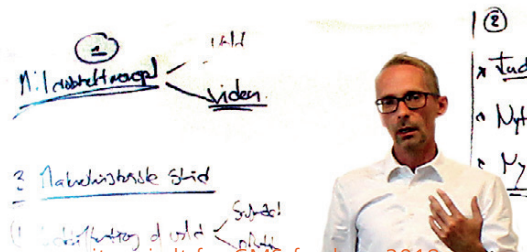
Vicecenterleder Kristian Soby Kristensen holder oplæg om de sikkerhedspolitiske perspektiver ved den europæiske forsvarsfond under høring i Folketingets forsvarsudvalg. Christiansborg, d. 9. oktober 2018.

Som en del af Institut for Statskundskab (IFS) på Københavns Universitet er de studerende en særlig målgruppe for os. I tillæg til andre undervisningsaktiviteter på IFS og fx Danmarks Medie- og Journalisthøjskole afholdt vi derfor igen i 2018 vores årlige sommerskole i dansk forsvarspolitik og strategiske studier. Her fik de studerende mulighed for at afprøve deres teori i praksis i mødet med bl.a. gæsteforelæsere fra Forsvarsministeriet og forsvaret. Som altid inkluderede sommerskolen en ekskursion til en af forsvarrets enheder – denne gang Garderhusarregimentet på Antvorskov Kaserne – og undervisningsforløbet blev rundet af med en paneldebat mellem forsvarsordførere fra de politiske partier.

Ekskursion til Antvorskov Kaserne på CMS' sommerskole i august.

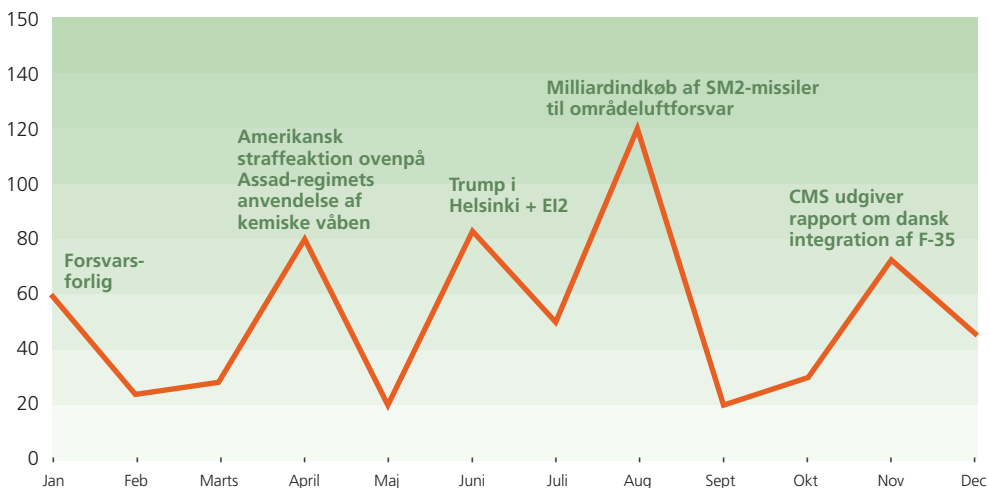

Figur 1: Antal infomedia-hits pr. måned samt gennemsnit og i alt for CMS-forskere 2018

	jan.	feb.	marts	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	gns.	i alt
Hits	59	18	22	75	16	77	46	115	15	24	68	39	48	574

Figur 2: Antal infomedia-hits pr. måned for CMS-forskere i 2018

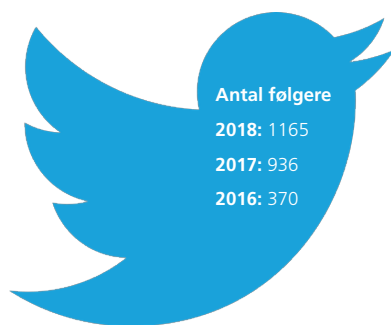
Vi er også til stede i de danske medier, både med egne kronikker og ekspertudtalelser i danske dagblade såvel som i tv og radio. Figur 1 viser, at CMS' medarbejdere er blevet citeret 574 gange i danske dagblade i 2018, hvilket svarer til et gennemsnit på næsten 50 gange pr. måned. Hertil skal lægges de over 80 radio- og tv-indslag, CMS har medvirket i i løbet af 2018. Hvordan vores medietilstedeværelse er drevet af en efterspørgsel, viser

figur 2. I 2018 var det især det nye forsvarsforlig, USA's modsvar til Assad-regimets formodede brug af kemiske våben, mødet mellem Trump og Putin i Helsinki og forsvarrets indkøb af SM2-missiler til de danske fregatter, der trak CMS i medierne.

De sociale medier er også en vigtig platform for os. Figur 3 viser, at vi i 2018 rundede 2.500 følgere på Facebook og 1.100 følgere på Twitter.

*Antal, y skistotel, lagning dørst
Us vil
hedebygi - Avictus*

Gennemsnitlig årlig stigning i procent 2016-2018: **27%**

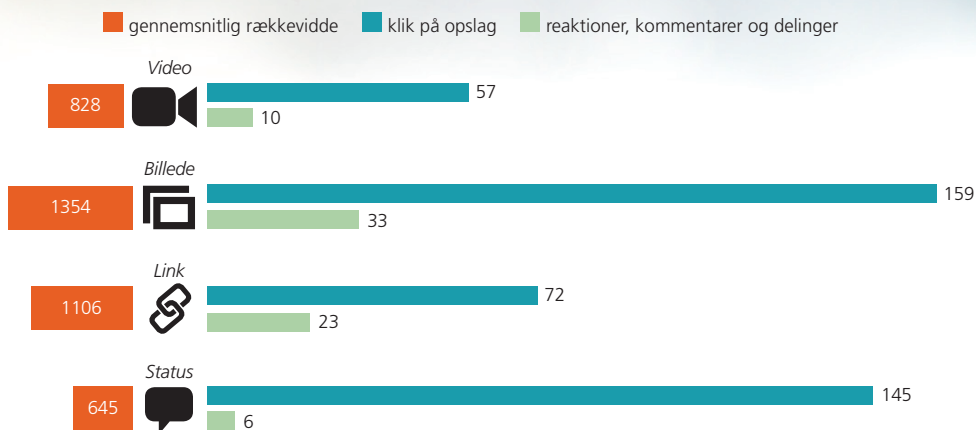

Gennemsnitlig årlig stigning i procent 2016-2018: **88%**

Figur 3: Antal følgere pr. år på Facebook og Twitter

Figur 4: Rækkevidde og interaktion for forskellige typer af opslag på Facebook i 2018

Figur 4 viser, at vores Facebook-opslag, som inkluderer enten links eller billeder, gennemsnitligt nåede ud til over 1000 personer i 2018 hvoraf flere valgte at interagere med opslagene.

Den centrale platform til at formidle vores viden er vores egen hjemmeside, hvor rapporter, memoer og baggrundspapirer frit kan hentes. Det er der mange, som benytter

sig af, viser figur 5 og 6. Antallet af rapport-downloads i 2018 nåede således op på over 25.000, hvilket er en stigning sammenlignet med sidste år, og svarer til, at der downloades ca. 70 CMS Rapporter hver eneste dag året rundt. Også vores nye CMS Memoer er blevet godt modtaget. De syv memoer, vi har udgivet i løbet af 2018, er samlet set blevet downloadet over 1.500 gange.

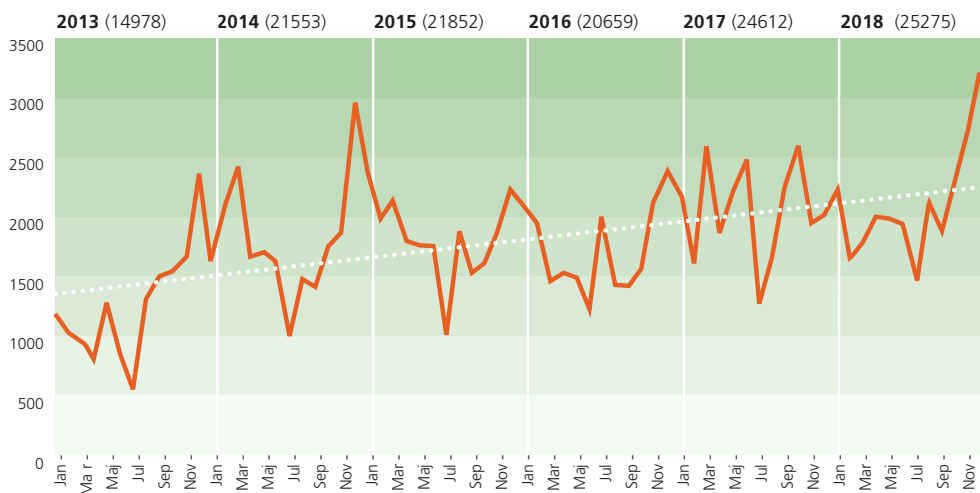
Figur 5: Antal downloads af CMS Rapporter pr. måned i 2018

jan.	feb.	marts	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	gns.	i alt
2240	1642	1784	2011	1998	1948	1464	2128	1877	2248	2711	3224	2106	25275

Figur 6: Antal downloads af CMS Rapporter pr. måned i perioden 2013-2018

Tallene i parentes indikerer det samlede antal rapportdownloads for det pågældende år.

CMS i 2019

Vi skulle ikke langt ind i 2019, før partierne i forligskredsen valgte at vedtage en tillægsaftale til det eksisterende forsvarsforlig, som skal bringe forsvarsbudgettet op på 1,5 % af BNP i 2023. Tilsammen udgør de to aftaler nu rammerne for de kommende års prioriteter i dansk forsvars- og sikkerhedspolitik. Dem ser vi frem til at følge på tæt hold.

Vi glæder os også til, som en konsekvens af den fornyede bevillingsperiode, at arbejde videre mod at konsolidere og udvikle CMS som forskningscenter. Det indbefatter bl.a., at vi i årets løb regner med at kunne byde flere nye kollegaer velkomne på holdet. 2019 tegner til at blive et begivenhedsrigt år på CMS.

Kronikillustration af Martin Frøsig. "Macron åbner ny dansk vej i Europa" af videnskabelig assistent Laura Hollænder Schousboe og Niels Byrjalsen. Jyllandsposten d. 2. januar 2018.

CMS' aktiviteter

I den følgende oversigt præsenteres udvalgte eksempler på forskellige projekter, produkter og aktiviteter i 2018. For hver overordnet kategori beskrives et særligt projekt, mens en række andre fremhæves. Det samlede antal projekter inden for hver kategori er angivet i parentes.

CMS PUBLIKATIONER (i alt 15)

CMS udgav i december rapporten "**Engagement og afskærmning – Strategiske pejlemærker for Europas syddagsorden**".

I rapporten udfolder Henrik Breitenbauch, Niels Byrjalsen og Laura Schousboe de strategiske udfordringer, som udgår fra landene syd for Europa, og præsenterer henholdsvis *engagement* og *afskærmning* som strategiske pejlemærker for udformningen af en samlet strategisk tilgang til at håndtere syddagsordenen.

Torben Toftgaard Engen og Jon Kjellund
Nye militære trends i den syriske borgerkrig
(CMS Rapport og Memo, april 2018)

Katja Lindskov Jacobsen og Mark Winther
Store masker i små net – danske bidrag til international maritim kriminalitetsbekæmpelse
(CMS Rapport og Memo, maj 2018)

Gary Schaub Jr. og Hans Peter Michaelsen
Integrating the F-35 into Danish Defence
(CMS Rapport og Memo, november 2018)

Henrik Breitenbauch, Mikkel Broen Jakobsen og Kristian Søby Kristensen
Sikkerhedspolitisk barometer: CMS Survey 2018
(CMS Rapport, december 2018)

BØGER OG BIDRAG TIL ANTOLOGIER (i alt 4)

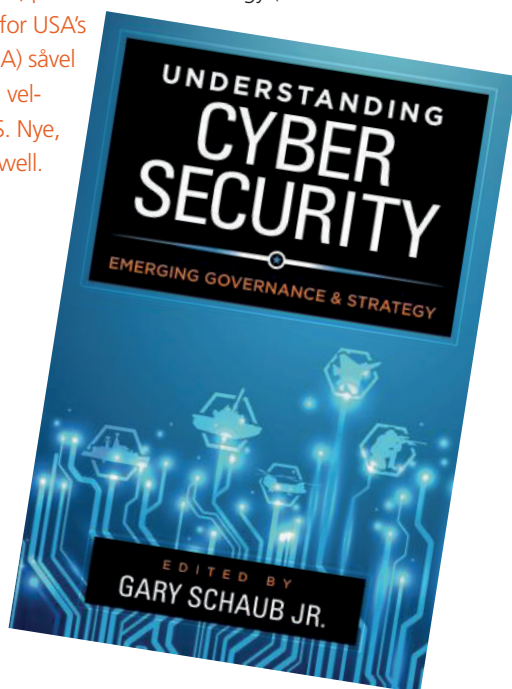

I januar udgav forlaget Rowman & Littlefield antologien "**Understanding Cybersecurity: Emerging Governance and Strategy**", redigeret af seniorforsker Gary Schaub Jr. Antologien tager udgangspunkt i, at cyberspace det seneste årti er blevet et domæne, som har indflydelse på alle dele af samfundet, lige fra medier og politik til det militære, hvor det bliver defineret som det femte domæne i militære operationer. På den baggrund giver antologiens bidragydere forskellige perspektiver og eksempler på, hvordan stater tilgår cybersikkerhed, lige fra deres overordnede filosofier og strategier til implementeringen af konkrete initiativer og praksisser, hvilket gør den relevant for et bredt publikum, som beskæftiger sig med cybersikkerhed. Antologien indeholder en introduktion af Michael V. Hayden, pensioneret general og tidligere chef for USA's nationale sikkerhedstjeneste (NSA) såvel som CIA, og omfatter bidrag fra velkendte navne som Joseph S. Nye, Martin C. Libicki og James P. Farwell.

Troels Gauslå Engell (2018)
Inside the United Nations Security Council. The diplomatic practices of change in global security governance
Ph.d.-afhandling
(København: Institut for Statskundskab).

Kristian Søby Kristensen (2018)
Vagabonds and Tourists
i George Ritzer og Chris Rojek (red.)
The Blackwell Encyclopedia of Sociology
(Oxford: Wiley-Blackwell).

Roger Hurwitz og Gary Schaub Jr. (2018)
Tragedy of the Cyber Commons?
i Gary Schaub Jr. (red.) Understanding
Cybersecurity: Emerging Governance and
Strategy (London: Rowman & Littlefield)

VIDENSKABELIGE ARTIKLER OG KONFERENCEPAPERS (i alt 13)

Seniorforsker Katja Lindskov Jacobsen har, sammen med ph.d.-studerende Troels Gauslå Engell, forfattet artiklen "**Conflict prevention as pragmatic response to a twofold crisis: liberal interventionism and Burundi**", som blev udgivet i *International Affairs* vol. 94, 2. udgave i marts. Artiklen tager udgangspunkt i urolighederne i Burundi (2015-2016) og viser, hvordan den nylige tilbagevenden til konfliktforebyggelse ikke skal ses som en tilbagetrækning fra den liberale interventionisme, men snarere som et pragmatisk svar på dennes angivelige krise. På trods af at konfliktforebyggende arbejde ikke indebærer militær intervention, så er der altså til stadighed tale om væsentligt indgribende praksisser.

Kristian Søby Kristensen (2018)

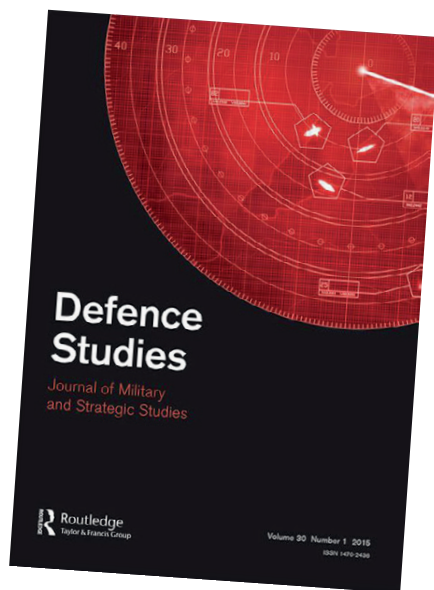
Muddied Waters in the Baltic Sea: Regional Security Cooperation after the Ukraine Crisis

Konferencepaper præsenteret på European International Studies Associations årlige konference d. 12.-15. september.

Gary Schaub Jr. og Martin Murphy (2018)

Sea of Peace or Sea of War: Russian Maritime Hybrid Warfare in the Baltic Sea.

i *Naval War College Review*, bind 71, nr. 2: 123-148.

Centerleder Henrik Breitenbauch har sammen med postdoc André Ken Jakobsson været redaktør på et særnummer af tidsskriftet *Defence Studies* (vol. 18 nr. 3) omhandlende forsvarsplanlægning. I introduktionen "**Defence planning as strategic fact**" argumenterer Breitenbauch og Jakobsson for, at forsvarsplanlægning hverken kan reduceres til et resultat af politiske beslutningsprocesser eller som en automatisk reaktion på udefrakommende hændelser. I stedet bør forsvarsplanlægning ses som et "strategisk faktum" præget af dens egne dynamikker. Særnummeret inkluderer bidrag fra bl.a. Benjamin M. Jensen (American University), Paul K. Davis (Rand Cooperation) og Magnus Christiansson (Forsvarshøjskolen i Stockholm).

Kronikillustration af Charlotte Pardi. "Den hybride krig" af postdoc André Ken Jakobsson. Weekendavisen, d. 15. juni 2018.

KRONIKKER OG KOMMENTARER (i alt 36)

I kronikken "**Hvidvasksagen afslører erhvervslivets blinde vinkel**" bragt i Børsen d. 17. august argumenterer centerleder Henrik Breitenbauch for, at det forgangne års hvidvaskskandaler i store nordiske banker såsom Danske Bank og Nordea er et symptom på, at politisk risikoanalyse og forståelse for

Henrik Breitenbauch og
Kristian Søby Kristensen (2018)

Nyt forsvarsforlig er en solid begyndelse
i Jyllandsposten (30. januar)

Gary Schaub Jr.
og André Ken Jakobsson (2018)
**Denmark in NATO: Paying for Protection,
Bleeding for Prestige.**
i War on the Rocks (17. juli)

Henrik Breitenbauch
**Hvidvasksagen afslører
erhvervslivets blinde vinkel**
i Børsen (17. august)

Hans Peter Michaelsen
**Droner demokratiserer krigen –
og øger terrortruslen**
på Videnskab.dk (27. september)

geopolitikkens dynamikker fylder for lidt i dansk erhvervsliv. Dermed risikerer bankerne at blive marionetter for illiberale stater og korrupte elitors forgodtbefindende til skade for såvel bankernes omdømme, sammenholdet i NATO og EU og i sidste ende for Danmarks nationale sikkerhed.

Kristian Søby Kristensen
og Niels Byrjalsen (2018)

Kan og vil Europa forsvare sig selv?
i Ræson (29. september)

Bertel Heurlin (2018)
**USA først: Er Trumps udenrigspolitiske
taktik en tragedie eller en triumf?**
i Kristeligt Dagblad (1. oktober)

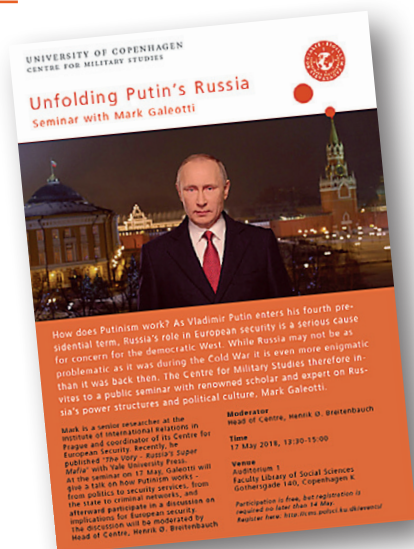
Katja Lindskov Jacobsen (2018)
**Regeringen må erkende, at maritim
sikkerhed handler om meget mere end
anti-pirateri**
i Ræson (29. november)

ÅBNE ARRANGEMENTER (i alt 13)

Offentlige events (seminarer, konferencer mv.) arrangeret af CMS

I maj afholdt CMS et offentligt seminar om Putins Rusland med den anerkendte Ruslandseksper Mark Galeotti, der er seniorforsker ved Royal United Services Institute (RUSI) i London og forfatter til adskillige bøger om russisk sikkerhedspolitik og efterretningsvæsen heriblandt **"The Vory: Russia's Super Mafia"**. Her kunne publikum blive klogere på Ruslands magtstrukturer og den politiske kultur under Putin, først under et oplæg med Galeotti og derefter under en livlig debat, som centerleder Henrik Breitenbauch modererede.

The New Geopolitics of Gas – lecture with Dr. Agnia Grigas

Seminar arrangeret af CMS i samarbejde med Litauens ambassade i Danmark.

Oplægsholder: Agnia Grigas (Atlantic Council).

Ordstyrer: Henrik Breitenbauch (CMS).

Center for Sundhed og Samfund, KU, februar.

Høring om Somalia:

Danmarks fremtidige engagement

Seminar arrangeret af CMS i samarbejde med Udenrigsministeriet.

Oplægsholdere: Anders Garly Andersen (UM),

Mette Knudsen (UM), Peter Albrecht (DIIS)

og Katja Lindskov Jacobsen (CMS). Ordstyrer:

Martin Marcussen (IFS).

Center for Sundhed og Samfund, KU, april.

Briefing: Kasper Høeg-Jensen om det forestående EU-topmøde.

Seminar arrangeret af CMS i samarbejde med Det Udenrigspolitiske Selskab.

Oplægsholder: Kasper Høeg-Jensen (Forsvars-

ministeriet). Ordstyrer: Henrik Breitenbauch

(CMS). Center for Sundhed og Samfund,

KU, juli.

10 years after the Russia-Georgia war: Geopolitics of the South Caucasus and Black Sea Regions

Seminar arrangeret af CMS i samarbejde med Georgiens ambassade i Danmark.

Oplægsholder: David Zalkaliani (Georgiens

udenrigsminister). Ordstyrer: Kristian Søby

Kristensen (CMS) Center for Sundhed og

Samfund, KU, november.

LUKKEDE ARRANGEMENTER (i alt 10)

Større events for særligt indbudte (konferencer, workshops, netværksarrangementer mv.) arrangeret af CMS

CMS var i september vært for workshoppen **“Antiterror efter ISIS”**, hvor udvalgte eksperter, officerer og embedsmænd samledes for at afdække perspektiver på spørgsmål vedrørende den fremtidige vestlige indsats mod terror, med særligt fokus på Sahel-regionen. Over 30 deltagere fra bl.a. forsvaret, Udenrigsministeriet, US AFRICOM og ambassadørerne fra Niger og Burkina Faso var med til at nuancere den komplekse problemstilling.

CMS Forsvarskonference 2018:

Dansk forsvar i et nyt Europa

Konference med deltagelse af beslutningstagere, forskere, journalister, erhverv- og brancheorganisationer samt civilsamfundsorganisationer. Oplægsholdere: Claus Hjort Frederiksen (Forsvarsministeriet), Trine Flockhart (SDU), Karsten Friis (NUPI), Peter Viggo Jakobsen (FAK/SDU), Kristian Søby Kristensen (CMS), Christine Nissen (DIIS), Henrik Dahl (LA), Mads Fuglede (V), Martin Lidegaard (RV), Holger K. Nielsen (SF). Ordstyrere: Mikkel Vedby Rasmussen (IFS, KU) og Henrik Breitenbauch (CMS). Nationalmuseet, 28. august 2018.

Baltic Sea Strategy Forum 2018

Konference arrangeret af CMS i samarbejde med Åbo Akademi i Finland, Forsvarshøjskolen i Stockholm og Institute for Security Policy, Kiel Universitet (ISPK). Oplægsholdere: John E. Gumbleton (U.S. Naval Forces Europe/U.S. SIXTH Fleet), Kasper Høeg-Jensen (Forsvarsministeriet), Timo S. Koster (NATO), Karsten Friis (NUPI), Johannes Peters (ISPK), Gary Schaub Jr. (CMS), Scott C. Truver (Center for Naval Analysis), Tomas Jermalavicius (International Centre for Defence and Security), Peter Haynes (CSBA) og Magnus Petersson (Institut for Forsvarsstudier). Ordstyrere: Henrik Breitenbauch (CMS) og Kristian Søby Kristensen (CMS). Frederiksberg Slot, 27. september 2018.

UNDERVISNING (i alt 14)

CMS afholdt endnu en gang en sommerskole i **Dansk forsvarspolitik og strategiske studier** som et kandidatudbud på Institut for Statskundskab, KU. Her fik studerende med interesse for sikkerheds- og forsvarspolitik mulighed for at fordybe sig i strategisk teori i en praksisorienteret undervisning. Henrik Breitenbauch og Hans Peter Michaelsen var koordinatorene for kurset, som inkluderede oplæg af praktikere fra Forsvarsministeriet og forsvaret, en ekskursion ud til forsvarets virkelighed på Antvorskov Kaserne og blev afsluttet med en debat mellem forsvarsordførere fra Folketingets partier

IP og krig

Årgangsforelæsning ved Kristian Søby Kristensen på bacheloruddannelsen i statskundskab, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.
(10. oktober 2018)

Danmark og krig

Undervisning ved Kristian Søby Kristensen i samfundsfag: profession og praksis. Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.
(21. og 28. november samt 5. december 2018)

Samfundsfag

Undervisning ved André Ken Jakobsson på professionsbacheloruddannelsen i TV- og Medietilrettelæggelse på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole i Aarhus.
(32 timer i løbet af foråret 2018)

Organizational Management and Leadership.

Forelæsning ved Kristian Søby Kristensen på kandidatuddannelsen i Sikkerheds- og Risikolelse, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.
(11. april 2018)

CMS-BIDRAG VED EKSTERNE ARRANGEMENTER (i alt 61)

Bidrag i form af foredrag, paneldeltagelse, rådgivning mv.

Vicecenterleder Kristian Søby Kristensen deltog med et oplæg i en høring om Den Europæiske Forsvarsfond i Folketinget i oktober. Høringen, der blev afholdt af Folketingets Forsvarsudvalg i samarbejde med Aalborg Universitet, stillede skarpt på, hvilke muligheder Forsvarsfonden giver forskningen i Danmark, det danske forsvar og dansk forsvarsindustri. Kristian Søby Kristensen fortalte her bl.a. om Forsvarsfondens sikkerhedspolitiske dimensioner.

Er Danmarks forsvar klar til fremtidens udfordringer?

Paneldebat på Folkemødet arrangeret af Rud Pedersen, Forsvarsakademiet og CMS med deltagelse af forsvarschef Bjørn Bisserup, departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen og professor Mikkel Vedby Ramussen (14. juni 2018, Henrik Breitenbauch)

Revisiting Non-Trinitarian War

Oplæg på konference om fremtidens krigsførelse arrangeret af Forsvarsakademiet. (28. november 2018, Henrik Breitenbauch)

Maritime Security and the Blue Economy: Addressing Fishery Crimes

Paneldebat på højniveaunkonference om kapacitetsopbygning og maritim sikkerhed arrangeret af Safe Seas. (2. marts 2018, Katja Lindskov Jacobsen)

Overgangen fra F-16 til F-35 med udgangspunkt i erfaringer fra udlandet

Oplæg på F-35-konference arrangeret af Folk & Sikkerhed og Flyvevåbnets Officerssskole. (8. maj, 2018, Hans Peter Michaelsen)

Towards New Rules of Peace? Assessing the "Pragmatic Turn" in Peacebuilding

Deltagelse i roundtable ved International Studies Association's Annual Convention 2018, San Francisco, USA. (4. april 2018, Katha Lindskov Jacobsen og Troels Gauslå Engell)

Truslen fra Rusland - fra Kold Krig til hybrid krig

Oplæg som en del af KulturNatten 2018 i København. (25. oktober 2018, André Ken Jakobsson)

Medarbejdere

MEDARBEJDERE TILKNYTTET CMS I LØBET AF 2018

Centerleder, seniorforsker Henrik Breitenbauch, ph.d.

Vicecenterleder, seniorforsker Kristian Søby Kristensen, ph.d.

Seniorforsker Gary Schaub Jr, ph.d.

Seniorforsker Katja Lindskov Jacobsen, ph.d.

Post.doc. André Ken Jakobsson, ph.d.

Militæranalytiker Mark Winther, major

Militæranalytiker Hans Peter Hansen Michaelsen, major

Militæranalytiker Torben Toftgaard Engen, major

Ph.d.-studerende Troels Gauslå Engell (ph.d. pr. 3/12-18, herefter videnskabelig assistent)

Videnskabelig assistent Laura Hollænder Schousboe, cand.mag.

Videnskabelig assistent Niels Byrjalsen, cand.scient.pol.

Videnskabelig assistent Jon Kjellund, cand.scient.pol.

Centeradministrator Mikkel Broen Jakobsen, cand.scient.pol.

Konsulenter:

Lektor Jon Rahbek-Clemmensen, ph.d.

Selvstændig konsulent, Gry Thomasen, ph.d.

Lektor Thomas Mandrup, ph.d.

UNODC Programme Development Officer, Julie Høy-Carrasco, cand.scient.soc.

Professor Emeritus Bertel Heurlin.

Studentermedhjælpere:

Annemette Tønnov Rasmussen

Mila Bahir

Mark Gundestrup Belling

Christian Stoltze

Lea Baur Wilhjelm

Maja Illum Stolz

Eskil Mortensen

Jonas Groesmeyer

Kronikillustration af Rasmus Sand Høyer. "Hvis det var en familiefest, ville vi melde afbud" af vicecenterleder Kristian Søby Kristensen. Jyllandsposten d. 18. december 2018.

Økonomi

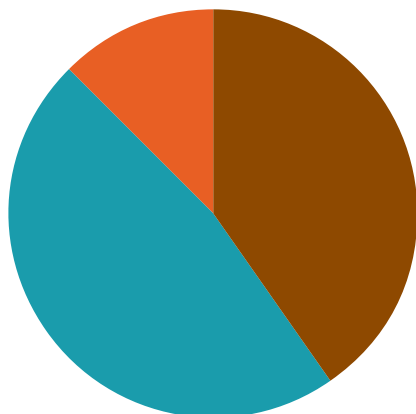
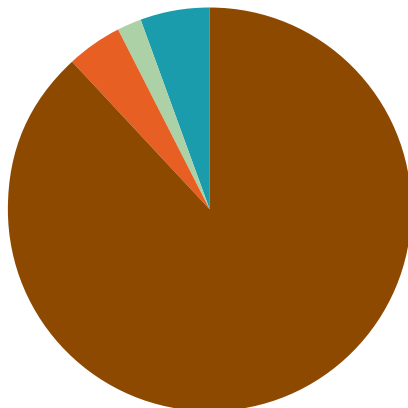
CMS' INDTÆGTER OG UDGIFTER I 2018

CMS er hovedsageligt finansieret over det danske forsvarsbudget gennem en årlig finanslovsbevilling på 10 mio. kr.* Herudover kan der indhentes eksterne forskningsbevillinger. Størstedelen af CMS' udgifter går i 2018 til drift, men heri er også indeholdt løn til CMS' militæranalytikere.

Figur 7: CMS' indtægter i 2018

- Bevilling fra Forsvarsministeriet (FMN): 10.000.000 kr.
- Bevilling fra Hermod Lannungs Fond 1: 486.378 kr.
- Bevilling fra Hermod Lannungs Fond 2: 218.648 kr.
- Bevilling fra Carlsbergfondet: 617.156 kr.

Totale indtægter: 11.322.182 kr

Figur 8: CMS' udgifter i 2018

- Lønudgifter, FMN bevilling: 4.350.719 kr.
- Driftsudgifter, FMN bevilling: 5.104.535 kr.
- Løn- og driftsudgifter, andre bevillinger: 1.322.182 kr.

Totale udgifter: 10.777.436 kr

* I forsvarsforliget 2018-2023 blev CMS tildelt en ekstra bevilling på 15. mio kr. over bevillingsperioden. Rammene for udmøntningen af denne bevilling har været under implementering i 2018 og bevillingen er derfor ikke medregnet for 2018.

Center for Militære Studier

Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 5, bygning 8
1353 København K.

cms@ifs.ku.dk
tlf: +45 35324088